

P R O T O K Ó Ł
kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej
w Kamieniu Pomorskim

Jednostka kontrolowana:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim
ul. M. Kopernika 26
72 – 400 Kamień Pomorski
e-mail: sekretariat@opskamien.pl

Kontrolujący:

1. Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
 2. Iwona Szczygieł – inspektor wojewódzki,
- na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 74/2022 z dnia 12 października 2022 r. i upoważnienia nr 74/1/2022 z dnia 28 października 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285).

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim oraz Burmistrz Kamienia Pomorskiego zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia.

W dniu 21 października 2022 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z udziału w kontroli.

Kontrola przeprowadzona została w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim, przy ul. M. Kopernika 26.

Termin kontroli

24 - 27 października 2022 r., 2 – 3 listopada 2022 r.

Przedmiot kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

Zakres kontroli obejmował:

1. strukturę organizacyjną ośrodka pomocy społecznej;
2. stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych;
3. ogólne założenia polityki społecznej;
4. tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym:
 - prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
 - sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
 - terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń;

5. sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne);
6. sposób organizowania pomocy w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

(akta kontroli str. 1-17)

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „OPS” - Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim;
2. „Gmina” – Gmina Kamień Pomorski;
3. „ustawa o pomocy społecznej” – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.);
4. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 572);
5. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007);
6. „rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” - rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim. Kontrola została przeprowadzona na podstawie *Programu kontroli kompleksowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim*.

Ustalenia kontroli

I. Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej / organizacja Ośrodka

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim został powołany z dniem 1 maja 1990 r., na podstawie Uchwały nr X/57/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Kamieniu Pomorskim. Zgodnie ze Statutem Ośrodka przyjętym Uchwałą nr VIII/66/15 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 24 kwietnia 2015 r. Ośrodkiem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Kierownik. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Burmistrz Gminy Kamień Pomorski. Uchwałą nr XII/106/15 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 18 września 2015 r. zmieniono Statut Ośrodka Pomocy Społecznej z uwagi na zmianę adresu jego siedziby. Zgodnie ze Statutem jednostki, podstawowym celem Ośrodka jest realizacja zadań pomocy społecznej jako systemu działań profilaktycznych, rozwojowych, opiekuńczych i wychowawczych zmierzających do wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin przeżywających trwałe lub przejściowe trudności życiowe oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W kontrolowanym okresie Jednostka posiadała Regulamin Organizacyjny przyjęty Zarządzeniem nr 238/2020 Burmistrza Gminy Kamień Pomorski z dnia 31 grudnia 2020 r., zmieniony w okresie podlegającym kontroli Zarządzeniem

nr 61/2021 Burmistrza Kamienia Pomorskiego z dnia 18 maja 2021 r. Poza zadaniami z zakresu pomocy społecznej OPS realizuje zadania gminy dotyczące wspierania rodziny, świadczeń rodzinnych i opiekuńczych, realizacji świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, dodatku mieszkaniowego, dodatku energetycznego, stypendiów szkolnych, dodatku osłonowego, karty dużej rodziny, karty seniora, dodatku węglowego, dodatku z tytułu ogrzewania niektórymi źródłami ciepła, pomocy dla obywateli Ukrainy, wydawania zaświadczeń do Programu „Czyste powietrze”.

W trakcie kontroli Kierownik Ośrodka została poinformowana o konieczności zaktualizowania Regulaminu Ośrodka, z uwagi na fakt, że świadczenia z Programu „Dobry start” i świadczenie wychowawcze są realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

(akta kontroli str. 18 – 47)

W kontrolowanym okresie Ośrodek mieścił się w Kamieniu Pomorskim, przy ul. M. Kopernika 26, w piętrowym budynku, z podjazdem dla osób poruszających się na wózku, bez windy. Część pomieszczeń biurowych OPS znajdowała się na parterze – sekretariat oraz gabinet Kierownika, natomiast pomieszczenia biurowe zajmowane przez pracowników socjalnych znajdowały się na pierwszym piętrze budynku. W przypadku obsługi klienta z ograniczoną zdolnością do poruszania się, Ośrodek dysponował dodatkowym pomieszczeniem na parterze budynku, do którego dostęp pozbawiony był barier. Ustalono, że korespondencja wpływająca do Ośrodka była rejestrowana w dzienniku korespondencji. Dokumentacja świadczeniobiorców przechowywana była w szafach zamykanych na klucz. Stanowiska pracy wyposażone były w sprzęt biurowy oraz komputerowy wraz z systemem informatycznym „nOpieka – ZETO Koszalin”.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że w celu przeprowadzenia wywiadów środowiskowych pracownicy socjalni wykorzystują samochody prywatne w ramach umów o używanie samochodu prywatnego do celów służbowych.

Ustalono, że pracownicy socjalni dokumentowali wyjścia służbowe w zeszycie wyjść, wpisując godzinę wyjścia oraz miejsce, bez wskazywania dokładnego adresu. Poinformowano Kierownika, że w celu dokładnego ewidencjonowania czasu pracy pracowników socjalnych poza siedzibą Ośrodka konieczne jest wskazywanie dokładnego adresu wyjścia pracowników socjalnych oraz godziny powrotu do Ośrodka. Świadczenia z pomocy społecznej były wypłacane w kasie Banku Spółdzielczego w Wolinie, przelewem na konto klienta, bądź przekazem pocztowym.

Kierownik Ośrodka na podstawie Zarządzenia nr 124/12 Burmistrza Kamienia Pomorskiego z dnia 4 października 2012 r. została upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Ponadto Kierownik OPS posiadała Pełnomocnictwo

Burmistrza Kamienia Pomorskiego z dnia 1 października 2012 r. do jednoosobowego zarządzania mieniem.

W kontrolowanym okresie upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych, na podstawie art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej posiadało 4 pracowników socjalnych.

(akta kontroli str. 18, 48 – 50)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W dniu rozpoczęcia kontroli, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim zatrudnionych było 27 pracowników. W okresie objętym kontrolą, od dnia 1 października 2012 r., na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim zatrudniona była Pani Beata Wejda.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W wyniku analizy akt osobowych ustalono, że Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim spełniała wymagania kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 sierpnia 2022 r. w Ośrodku zatrudnionych było 7 pracowników socjalnych, od dnia 1 września 2022 r. do dnia rozpoczęcia kontroli w Ośrodku zatrudnionych było 6 pracowników socjalnych. Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy akt osobowych pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, pod względem zgodności ich zatrudnienia z kwalifikacjami wymaganymi na zajmowanym przez nich stanowisku. W trakcie kontroli ustalono, że zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim pracownicy socjalni posiadali wymagane przepisami kwalifikacje, określone w art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek do 31.08.2022 r. ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców, która na dzień rozpoczęcia kontroli wynosiła 13071 osób. Od 1 września 2022 r. sposób ustalania liczby pracowników uległ zmianie, tj. jeden pracownik socjalny zatrudniony na nie więcej niż 50 rodzin i osób objętych pracą socjalną. Na dzień kontroli liczba rodzin i osób objętych pracą socjalną wynosiła 149.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany, m.in. podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Kierownik OPS poinformowała,

że w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni wzięli udział w 10 szkoleniach, m.in. z zakresu ustawy o pomocy społecznej, zastosowania kodeksu postępowania administracyjnego na gruncie ustawy o pomocy społecznej, wypalenia zawodowego. Żaden z pracowników socjalnych nie wyraził chęci skorzystania z superwizji. Pracownicy socjalni posiadali dostęp do platformy „Legalis administracja”.

W okresie objętym kontrolą pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, przyznano dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Ww. dodatek nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek posiadał przepisy kancelaryjne i archiwalne wprowadzone Zarządzeniem nr 6/2014 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim z dnia 24 czerwca 2014 r. w *sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej, rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji archiwalnej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim*. Ww. dokumenty zostały uzgodnione z Dyrektorem Archiwum Państwowego w Szczecinie (pismo z dnia 30.06.2014 r., znak: O-III.420.44.2014). Skontrolowane decyzje administracyjne z zakresu pomocy społecznej były zgodne z jednolitym rzeczowym wykazem akt.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 51 - 54)

III. Ogólne założenia polityki społecznej

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W okresie podlegającym kontroli Gmina Kamień Pomorski posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęło Uchwałą nr XIII/271/21 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 19 lutego 2021 r. w *sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027*. W wyniku analizy dokumentu stwierdzono, że Strategia zawiera elementy wskazane w art. 16 b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W dokumencie określono, że ocena realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. W trakcie kontroli ustalono, że dnia 28 stycznia 2022 r. Burmistrzowi Kamienia Pomorskiego został przedłożony *Raport monitoringowy z realizacji zadań określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Pomorski za 2021 r.* Raport odnosi się do realizacji celów strategicznych wskazanych w Strategii. Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia

30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W myśl powyższych przepisów w 2021 r. została opracowana *Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 r.*, a w 2022 r. została opracowana *Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 r.* Oba dokumenty zostały przedłożone Radzie Gminy Kamień Pomorski w ustawowym terminie oraz przekazane za pośrednictwem aplikacji CAS do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Szczecinie.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim opracował sprawozdanie z działalności ośrodka, wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej i przedstawił je Radzie Gminy Kamień Pomorski.

Zgodnie z obowiązującym podczas kontroli art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Zespół kontrolujący ustalił, że sprawozdanie z realizacji programu "Pośilek w szkole i w domu" za 2021 r. zostało przekazane 21 stycznia 2022 r. Termin przekazania sprawozdania za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej był do 20 stycznia 2022 r. Pozostałe sprawozdania resortowe zostały przekazane terminowo. Pouczono Kierownika OPS o konieczności terminowego przekazywania sprawozdań.

W myśl art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej do zadań obowiązkowych gminy należy m.in. udzielenie schronienia osobom tego pozbawionym. W art. 48 a ust.1, ust. 4 ww. ustawa wskazuje, że udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, oraz w ogrzewalni. W kontrolowanym okresie Gmina zabezpieczała potrzeby w zakresie schronienia dla osób bezdomnych, poprzez zawarcie porozumień z:

- Fundacją „Instytut Św. Brata Alberta” z siedzibą w Świnoujściu – Porozumienie nr 18/2018 z dnia 1 października 2018 r., zawarte na czas nieokreślony;
- Stowarzyszeniem MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych Markot, Łagiewniki 1- Porozumienie nr 22/18 z dnia 1 października 2018 r., zawarte na czas nieokreślony;
- Stowarzyszeniem DIOGENES – Schronisko dla Osób Bezdomnych w Rynowie, Porozumienie nr 23/2018 z dnia 1 listopada 2018 r., zawarte na czas nieokreślony. Schronienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zostało zabezpieczone poprzez zawarcie porozumienia ze Stowarzyszeniem na Rzecz

Bezdomnych Dom Modlitwy AGAPE w Borowym Młynie, porozumienie nr 1/2021 z dnia 16 kwietnia 2021 r., zawarte na czas określony do 31 grudnia 2021 r.

Z analizy *Rejestru miejsc, w których gminy udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach* wynika, że Gmina Kamień Pomorski zapewniała schronienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Nowym Stawie, prowadzonym przez Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy AGAPE w Borowym Młynie. W okresie podlegającym kontroli, na terenie gminy funkcjonowała ogrzewalnia, która mogła zapewnić schronienie dla 5 osób. Gmina nie zapewniała schronienia w noclegowni. Kierownik OPS wyjaśniła, że nie ma zainteresowania tą formą pomocy. Art. 48a ust. 11 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że Wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

Gmina zgłasza Wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Kierownik Ośrodka w Kamieniu Pomorskim poinformowała, że zgłoszenia do rejestru nastąpiło po ustawowym terminie, określonym w art. 48a ust.11b pkt c ustawy.

(akta kontroli str. 56)

Kierownik Ośrodka poinformowała, że gmina Kamień Pomorski zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez kierowanie do funkcjonującego na terenie gminy Środowiskowego Domu Samopomocy. Na terenie gminy Kamień Pomorski działało Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną, z którym współpracował OPS. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni udzielali informacji na temat uzyskania pomocy specjalistycznej.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że mieszkańcy gminy mogli korzystać z poradnictwa specjalistycznego, które było prowadzone przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie:

- poradnictwo psychologiczne, od 1 października 2022 r. poradnictwo terapeutyczne – na dzień kontroli konsultacje odbywały się dwa razy w miesiącu w wymiarze

5 godzin, w sytuacjach szczególnych konsultacje miały miejsce w miejscu zamieszkania osób wymagających pomocy;

- poradnictwo prawne - raz w miesiącu w wymiarze 2 godzin,
- mediacje – raz w miesiącu w wymiarze 1 godziny.

Ponadto w ramach współpracy z Regionalnym Centrum Kryzysowym działającym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim prowadzone były działania mające na celu ograniczanie skutków zdarzeń kryzysowych.

W ramach realizacji poradnictwa Ośrodek współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim oraz poradnią psychologiczno – pedagogiczną.

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. W kontrolowanym okresie na terenie Gminy Kamień Pomorski funkcjonowały mieszkania chronione, które były prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kamieniu Pomorskim. Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt.: „*Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Kamieniu Pomorskim, które w swoich strukturach posiada mieszkania chronione. W sytuacji kryzysowej, kiedy mieszkaniec gminy został pozbawiony mieszkania i nie ma możliwości udzielenia innego wsparcia, wówczas na prośbę Ośrodka Pomocy Społecznej ww. osoba jest umieszczana w mieszkaniu chronionym*”.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 3 do zadań własnych gminy należy, m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki. W kontrolowanym okresie Gmina Kamień Pomorski nie prowadziła domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. W przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki i pielęgnacji osoby wymagające takiej formy pomocy kierowane były do domów pomocy społecznej na terenie innych gmin.

Kierownik OPS poinformowała, że w kontrolowanym okresie, w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kamieniu Pomorskim oraz pracodawcami, były przekazywane informacje o wolnych miejscach pracy oraz możliwości korzystania z merytorycznego wsparcia pracowników PUP. Ponadto pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną z osobami bezrobotnymi, której celem było zmotywowanie do podjęcia działań mających na celu podjęcie zatrudnienia, motywowanie do uczestnictwa w projektach firm zewnętrznych, wspierających osoby bezrobotne. Na tablicy ogłoszeń w OPS zamieszczane były aktualne oferty pracy oferowane przez PUP. W kontrolowanym okresie Ośrodek współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Kamieniu Pomorskim, również w zakresie wymiany informacji o osobach bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, w zakresie kierowania i organizacji prac społecznie użytecznych, w tym celu korzystano z Samorządowej Elektronicznej

Platformy Informacyjnej (SEPI). W 2020 r. w pracach społecznie użytecznych wzięło udział 10 osób, w 2021 r. 11 osób.

(akta kontroli str. 55 –59)

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegały następujące świadczenia:

1. zasiłki stałe,
2. zasiłki okresowe,
3. zasiłki celowe i w naturze,
4. świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku,
5. posiłek,
6. usługi opiekuńcze,
7. kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej,
8. schronienie,
9. zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
10. pomoc przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub na pobyt tolerowany na terytorium RP – zasiłki celowe w formie pieniężnej i w naturze,
11. sprawienie pogrzebu.

Z analizy sprawozdania rocznego MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I - XII 2021 r. oraz Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2020 wynika, że OPS w Kamieniu Pomorskim zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

zasiłki stałe – 96,

zasiłki okresowe – 196,

zasiłki celowe i w naturze –224, w tym specjalne zasiłki celowe – 12,

świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku – 434,

posiłek – 118,

usługi opiekuńcze – 44,

kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 28,

schronienie – 7,

zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 4,

pomoc przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub na pobyt tolerowany na terytorium RP – zasiłki celowe w formie pieniężnej i w naturze – 1,

sprawienie pogrzebu – 2.

Na podstawie losowania świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej

w miesiącu marcu 2021 r. (w przypadku braku wymaganej ilości spraw, losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy - również z 2021 r.), wybrano teczki akt spraw i sprawdzono dokumentację osób korzystających z wybranych form świadczeń.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody losowania dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.5010.104.2020 z dnia 13 października 2020r.,
2. OPS.5010.92.2020 z dnia 22 stycznia 2020r.,
3. OPS.5010.89.2020 z dnia 15 stycznia 2020r.,
4. OPS.5010.112.2019 z dnia 15 listopada 2019r.,
5. OPS.5010.11.2010 z dnia 24 sierpnia 2020r.,
6. OPS.5010.90.2018 z dnia 4 października 2018r.,
7. OPS.5010.9.2022 z dnia 3 stycznia 2022r.,
8. OPS. 5010.14.3.2021 z dnia 17 marca 2021r.

(akta kontroli str. 60 - 61)

W sprawach zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 3, 7 oraz 8 pracownik socjalny nie zbadał sytuacji osób zobowiązanych do pomocy, nie został przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy (część II), dotyczący małżonka, zstępnych lub wstępnych, o których mowa w art. 103 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Obowiązująca w pomocy społecznej zasada pomocniczości określa obowiązki wynikające z więzów rodzinnych oraz podkreśla konieczność udzielania wsparcia przez osoby najbliższe. Pouczono Kierownika o konieczności badania sytuacji materialno – bytowej osób zobowiązanych do pomocy na rzecz osób korzystających z pomocy społecznej. W sprawie zakończonej decyzją OPS.5010.112.2019 z dnia 15 listopada 2019 r. zasiłek stały został przyznany w trybie, o którym mowa w art. 106 ust. 7 – 11 ustawy o pomocy społecznej. Postępowanie administracyjne zostało przeprowadzone prawidłowo, świadczenie zostało przyznane zgodnie z obowiązującymi przepisami. W kontrolowanych aktach znajdowało się orzeczenie o stopniu niepełnosprawności bez odnotowanej daty wpływu do Ośrodka. Dnia 20 sierpnia 2020 r. pracownik socjalny zawarł kontrakt socjalny. Z uwagi na fakt, że osoba korzystająca z pomocy w formie zasiłku stałego osiągnęła wiek emerytalny,

jednym z celów było cyt. „*złożenie wniosku o przyznanie emerytury z ZUS*”. Z przedłożonych wydruków z systemu, dotyczących prowadzonej pracy socjalnej wynika, że działania na rzecz strony w tym zakresie zostały podjęte w sierpniu 2020 r. W opinii zespołu kontrolującego, podjęte działania w zakresie objętym kontraktem socjalnym powinny być podjęte szybciej, jednak z uwagi na fakt, że postępowanie administracyjne w sprawie przyznania świadczenia i działania na rzecz strony były prowadzone w 2019 r., nie podlegają ocenie. Akta tej sprawy zostały poddane kontroli, ponieważ zasiłek stały obowiązywał w okresie podlegającym kontroli. Dnia 28 lipca 2021 r. pracownik socjalny zawarł kolejny kontrakt socjalny. Z analizy dokumentu wynika, że jeden z celów głównych został źle sformułowany – *złożenie wniosku o ustalenie prawa do emerytury z ZUS*, w ten sam sposób został również sformułowane działanie niezbędne do osiągnięcia celu. Prawidłowo sformułowany cel to ustalenie prawa do emerytury. Z uwagi na fakt, że na formularzu kontraktu socjalnego zawarto dwie różne daty, tj. 27 sierpnia 2021 r. i 28 lipca 2021 r., Kierownik OPS złożyła wyjaśnienie w przedmiocie mylnej daty dotyczącej zawarcia kontraktu socjalnego, cyt.: *„Data podpisania kontraktu została nieprawidłowo zapisana pomyłką wynika z błędu pisarskiego. Rzeczywista data podpisania kontraktu 28-07-2021 r.”* Zespół kontrolujący przyjął wyjaśnienia.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Rodzinne wywiady środowiskowe były aktualizowane w terminach określonych w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Decyzje administracyjne zostały wydane terminowo, pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez strony. Decyzje administracyjne nie zawierały oznaczenia strony, o którym mowa w art. 107 § 1 k.p.a.

(akta kontroli str. 62 – 78)

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej,

a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny. Sprawdzono dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe na podstawie następujących decyzji:

1. OPS.5011.109.1.2021 z dnia 17 marca 2021r.,
2. OPS.5011.5.1.2021 z dnia 4 lutego 2021r.,
3. OPS.5011.85.1.221 z dnia 18 marca 2021r.,
4. OPS.5011.9.1.2021 z dnia 1 marca 2021r.,
5. OPS.5011.37.1.2021 z dnia 12 marca 2021r.,
6. OPS.5011.122.1.2021 z dnia 17 marca 2021r.,
7. OPS.5011.18.2.2021 z dnia 15 marca 2021r.,
8. OPS.5011.95.2.2021 z dnia 12 marca 2021r.

(akta kontroli str. 79 - 80)

Przyznanie zasiłków okresowych w kontrolowanych sprawach, poprzedzone było ustaleniem przez pracownika socjalnego sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób ubiegających się o pomoc społeczną w drodze rozmowy telefonicznej. W kontrolowanym okresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej był ogłoszony stan epidemii (który trwał od 20 marca 2020 r. do 1 lipca 2023 r.). W celu przeciwdziałania COVID – 19 przyznanie świadczeń, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobie lub rodzinie, które zostały poddane kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia lub choroby zakaźnej, nie wymagało przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego (art. 15o ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi oraz niektórych innych ustaw). Zgodnie z art. 107 ust. 1 ustawy wywiad środowiskowy ma na celu ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej. Istotą wywiadu środowiskowego jest jego przeprowadzenie w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o pomoc społeczną, co zostało wyrażone w § 3 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej w okresie epidemii mogło nastąpić na podstawie rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym oraz dokumentów lub oświadczeń, o którym mowa w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc lub informacji udostępnionych przez podmioty, o których mowa w art. 105 ustawy. W kontrolowanych sprawach w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej pracownik socjalny z osobą ubiegającą się o pomoc społeczną przeprowadzał rozmowę telefoniczną. Zebrane informacje przez pracownika socjalnego zostały utrwalone na formularzu, który zawierał następujące informacje: dane osobowe, dochód osoby/rodziny, ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej, majątkowej,

zawodowej, zgłoszone potrzeby, plan pomocy oraz plan pomocy zatwierdzony przez kierownika OPS. W aktach kontrolowanych spraw znajdował się również dokument pn. *Protokół z ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby/rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej*, który zawierał informacje o uprawnieniach i obowiązkach osoby ubiegającej się o pomoc społeczną wynikających z m.in. z ustawy o pomocy społecznej, k.p.a., z którymi, podczas rozmowy telefonicznej, była zapoznawana osoba ubiegająca się o pomoc społeczną. *Protokół* nie zawierał informacji dotyczących sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby ubiegającej się o pomoc społeczną. Dokumenty w aktach kontrolowanych spraw, będących podstawą do przyznania pomocy społecznej nie zawierały analizy i diagnozy sytuacji osób ubiegających się o pomoc społeczną oraz wniosków, które powinny być dokonane przez pracownika socjalnego ustalającego sytuację osobistą, rodzinną, dochodową, majątkową, zawodową. W myśl § 4 Rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego w ramach przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z nich wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

Obowiązek przeprowadzania wywiadu środowiskowego został w okresie epidemii zniesiony, ale pozostałe obowiązki określone w rozporządzeniu, będące podstawą do przyznania świadczeń pomocy społecznej obowiązywały.

We wszystkich kontrolowanych decyzjach w sprawie zasiłku okresowego wskazano, że świadczenie zostało przyznane cyt.: „na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb zgłoszonych we wniosku”. Powód przyznania zasiłku okresowego, wynikający z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej został określony w uzasadnieniu decyzji.

W sprawie rozstrzygniętej decyzją administracyjną OPS.5011.109.1.2021 z dnia 17 marca 2021r. pracownik socjalny w trakcie rozmowy telefonicznej ustalił, że klient cyt. „prosi o pomoc na żywność”. Na tak zgłoszoną potrzebę przyznano zasiłek okresowy z tytułu bezdomności i bezrobocia. Nie odniesiono się do prośby o pomoc na zakup żywności i nie wydano żadnej decyzji administracyjnej w tej sprawie.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną OPS.5011.85.1.2021 z dnia 18 marca 2021 r. wniosek o pomoc społeczną zawierał prośbę o pomoc finansową na zakup energii elektrycznej oraz leków. W trakcie rozmowy telefonicznej pracownik socjalny ustalił, że klient cyt. „prosi o wsparcie finansowe”. Postępowanie administracyjne zakończyło się wydaniem decyzji administracyjnych w sprawie zasiłku okresowego oraz zasiłku celowego na zakup żywności. Nie odniesiono się do prośby klienta dotyczącej pomocy na zakup leków i energii elektrycznej.

W podobny sposób odniesiono się do zgłoszonych potrzeb przez stronę we wniosku w sprawie zakończonej decyzją OPS.5011.9.1.2021 z dnia 1 marca 2021 r. Na zgłoszone potrzeby: pomoc finansową na zakup żywności oraz częściowe uregulowanie należności za naprawę przyłącza wodociągowego, przyznano pomoc społeczną w formie cyt. „zasiłku okresowego na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb zgłoszonych we wniosku

z dnia 26.02.2021 r.". Zasiłek okresowy w całości został przekazany na konto bankowe Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Kamieniu Pomorskim. Pracownik socjalny nie ustalił ze stroną sposobu realizacji świadczenia. Zgodnie z decyzją, świadczenie zostało zrealizowane do 10 marca 2021 r. Decyzja została odebrana przez stronę dnia 16 marca 2021 r. W tym przypadku decyzję zrealizowano przed dostarczeniem jej stronie.

Również decyzje administracyjne wskazane w pkt 1-3 oraz pkt 5-6 zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem się. W trakcie czynności kontrolnych, w aktach spraw nie było oświadczeń o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania, o których mowa w art. 127a k.p.a.

Z analizy dokumentów wynika, że pracownik socjalny prowadzący postępowanie administracyjne, nie udzielił pełnej informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy, a jest to obowiązek pracownika socjalnego wynikający z art. 119 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej. Na konkretnie zgłoszone potrzeby powinien być przyznany zasiłek celowy. Ponadto, z założenia zasiłek okresowy przyznawany jest osobom/rodzinom o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, a nie na określony cel. Wskazanie przeznaczenia zasiłku okresowego nosi znamiona zasiłku celowego.

Zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, którego otrzymanie uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Adresatem zasiłku okresowego nie jest osoba w rodzinie, nawet jeśli przyznanie świadczenia związane jest z okolicznościami dotyczącymi konkretnej osoby (niepełnosprawność, długotrwała choroba). Ustawodawca wychodzi tu z założenia, że skutki tych okoliczności odczuwa cała rodzina, a zasiłek okresowy ma wspomóc ich złagodzenie. Omawiane świadczenie nie jest przyznawane na zaspokojenie konkretnej potrzeby. Ma ono zapewnić okresowy dochód, którym świadczeniobiorca będzie dysponował w miarę swobodnie, zaspokajając podstawowe potrzeby bytowe.¹

W postępowaniu administracyjnym zakończonym decyzją OPS.5011.37.1.2021 z dnia 12 marca 2021 r. poza zasiłkiem okresowym stronie przyznano również zasiłek celowy na zakup żywności w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” - decyzja – OPS.5012.1.25.1.2021 z dnia 12 marca 2021 r. Ustalając prawo do tego świadczenia pracownik socjalny błędnie ustalił dochód. Do dochodu został wliczony tylko zasiłek stały, natomiast nie wliczono zasiłku okresowego, który obowiązywał od 1 stycznia 2021r. do 28 lutego 2021 r., który następnie był kontynuowany od 1 marca 2022 r. Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy *za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku*

¹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 18 kwietnia 2024 r. sygn. II SA/Sz 9/24

lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania. W sytuacji, kiedy pomoc w formie zasiłku okresowego była kontynuowana, nie nastąpiła utrata tego dochodu.

Realizacja kontrolowanych decyzji w sprawie zasiłku okresowego nastąpiła przed ich uprawomocnieniem się. Kodeksu postępowania administracyjnego wskazują, że decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania m.in., jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania. W aktach kontrolowanych spraw stwierdzono brak oświadczeń, o których mowa w art. 127a k.p.a.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 81-132)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek o pomoc z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Dochód do ustalenia prawa do zasiłku okresowego był prawidłowo ustalony. Pomoc była przyznawana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. W aktach spraw znajdowało się potwierdzenie odbioru decyzji administracyjnych. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz wskazywały termin wypłaty świadczenia. Wysokość zasiłku okresowego została ustalona prawidłowo. Decyzje administracyjne nie zawierały oznaczenia strony, elementu decyzji wskazanego w art. 107 § 1 k.p.a.

Zasiłki celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Ponadto zgodnie z art. 41 pkt 1 w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących zasiłki celowe, przyznane decyzjami administracyjnymi:

1. OPS.5012.13.1.2021 z dnia 18 marca 2021r.,
2. OPS.5012.2.S.4.2021 z dnia 17 marca 2021r.,
3. OPS.5012.2.18.2021 z dnia 15 kwietnia 2021r.,
4. OPS.5012.2.20.1.2021 z dnia 19 lipca 2021r.,
5. OPS. 5012.2.28.2021 z dnia 30 sierpnia 2021r.,

6. OPS.5012.2.1.2022 z dnia 14 lutego 2021r.,
7. OPS.5012.2.16.2021 z dnia 22 marca 2021r.,
8. OPS.5012.2.14.2021 z dnia 12 marca 2021 r. (specjalny zasiłek celowy),
9. OPS.5012.1.2.2.1. 2021 z dnia 29 marca 2021 r. (specjalny zasiłek celowy).

(akta kontroli str. 133 – 134, 153)

Decyzje administracyjne wskazane w pkt 1, 7 zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem się. W trakcie czynności kontrolnych, w aktach spraw stwierdzono brak oświadczeń o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania, o których mowa w art. 127a k.p.a.

Decyzja administracyjna OPS.5012.2.S.4.2021 z dnia 17 marca 2021 r. kończąca postępowanie została wydana po terminie wskazanym w art. 35 k.p.a. Wniosek o pomoc społeczną wpłynął 11 lutego 2021 r. Z uwagi na pobyt osoby ubiegającej się o pomoc społeczną na terenie innej gminy, wniosek został złożony w OPS w miejscu pobytu tej osoby. Następnie został przekazany wraz z wywiadem środowiskowym, zgodnie z właściwością miejscową, do OPS w Kamieniu Pomorskim, celem wydania decyzji administracyjnej. Dnia 4 marca 2021 r. dokumenty wpłynęły do OPS w Kamieniu Pomorskim. Decyzja w sprawie pomocy społecznej została wydana po terminie wynikającym z k.p.a. Pouczono Kierownika jednostki o konieczności zachowania terminów przy wydawaniu decyzji administracyjnych.

(akta kontroli str. 135-152)

Decyzje administracyjne przyznające specjalny zasiłek celowy nie zawierały uzasadnienia faktycznego. Przyznając specjalny zasiłek celowy konieczne jest wskazanie szczególnie uzasadnionego przypadku do udzielenia tej formy pomocy. Takie stanowisko wyraził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy w wyroku z dnia 20 grudnia 2023 r. – sygn. II SA/Bd 662/23 – „*O tym czy zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek w rozumieniu art. 41 pkt 1 ups decydują indywidualne okoliczności każdej sprawy. Przyznanie tego rodzaju zasiłku powinno uwzględniać okoliczności konkretnej sprawy (w tym indywidualną sytuację strony i ogólną sytuację pozostałych potrzebujących) oraz cele i zadania pomocy społecznej (art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 1 ups) - co winno znaleźć swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu decyzji*”.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych i specjalnych celowych poprzedzone było ustaleniem sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej w sposób określony w art. 15 o ustawy 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi oraz niektórych innych ustaw. Kontrolowane dokumenty, będące podstawą do przyznania pomocy społecznej, nie zawierały analizy, oceny sytuacji osób ubiegających się o pomoc społeczną

oraz wniosków, które powinny być dokonane przez pracownika socjalnego ustalającego sytuację osobistą, rodzinną, dochodową, majątkową, zawodową (obszar szczegółowo opisany na str. 12-13 Protokołu).

W kontrolowanej dokumentacji dochód klientów był prawidłowo ustalony. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje określały termin realizacji świadczeń. Pomoc była przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. W aktach spraw znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru decyzji. Kontrolowane decyzje administracyjne z tego obszaru nie zawierały oznaczenia strony.

(akta kontroli str. 154 – 169)

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Kierownik kontrolowanej jednostki poinformowała, że Ośrodek udzielał pomocy w zakresie dożywiania, zgodnie z wieloletnim programem wspierania gmin „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, który w:

- 2021 r. objął 468 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 118 osób, w tym 100 dzieci,
- 2022 r. do dnia kontroli objął 321 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 110 osób, w tym 94 dzieci.

Średni koszt jednego posiłku (pełnego obiadu) w jednostkach wynosił w:

- 2021 r. - 9,66 zł,
- 2022 r. - 10,56 zł.

W kontrolowanym okresie dzieciom nie przyznano pomocy w formie posiłku bez decyzji.

Z powodu dochodu przewyższającego kryterium dochodowe wydano decyzje odmowne: w 2021 r.

- świadczenie pieniężne – 8 decyzji,
 - posiłek – 2 decyzje,
- w 2022 r.

- świadczenie pieniężne -3 decyzje,
- posiłek – 5 decyzji.

W 2021 r. Ośrodek pokrywał koszty dożywiania w następujących jednostkach oświatowych:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Kamieniu Pomorskim - catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2021 r. - 11,60 zł;
koszt posiłku od 1 września 2021 r. – 12,60 zł;
2. Szkoła Podstawowa nr 2 w Kamieniu Pomorskim - catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2021 r. – 11,60 zł;
koszt posiłku od 1 września 2021 r. – 12,60 zł;
3. Szkoła Podstawowa w Jarszewie – stołówka szkolna – 5 zł;
4. Przedszkole Publiczne nr 1 w Kamieniu Pomorskim – catering

- koszt posiłku do 30 września 2021 r. – 4,58 zł;
koszt posiłku od 1 września 2021r. -5,04 zł;
5. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Benicach – stołówka szkolna – 7 zł;
 6. Przedszkole Publiczne nr 2 w Kamieniu Pomorskim – catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2021 r. – 4,58 zł;
koszt posiłku od 1 września 2021 r. – 5,50 zł;
 7. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy - stołówka szkolna - 8,75 zł;
 8. Niepubliczne Przedszkole Integracyjne przy PSONI – stołówka szkolna – 14,50 zł;
 9. Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy przy PSONI –stołówka
szkolna - 14,50 zł;
 10. Przedszkole Niepubliczne „W dechę” w Kamieniu Pomorskim – catering – 12 zł;
 11. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 2 w Szczecinie – catering - 6 zł;
 12. Chwałko Anna Stołówka Wolin OREW Ostromice – catering - 6 zł;
 13. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 1 dla dzieci i Młodzieży
Słabowidzącej i niedowidzącej w Bydgoszczy – internat – stołówka szkolna – 6 zł;
 14. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2 w Szczecinie – stołówka szkolna – 7,50 zł;
 15. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Wolinie – catering - 10 zł;
 16. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kamieniu Pomorskim – stołówka szkolna –
7,75 zł;

W 2022 r. kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania w jednostkach,
tj.:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Kamieniu Pomorskim - catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. - 12,60 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 15,75 zł;
2. Szkoła Podstawowa nr 2 w Kamieniu Pomorskim - catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 12,60 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 15,75 zł;
3. Szkoła Podstawowa w Jarszewie – stołówka szkolna
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 5 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 7 zł;
4. Przedszkole Publiczne nr 1 w Kamieniu Pomorskim – catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 5,54 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 4,50 zł;
5. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Benicach – stołówka szkolna
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 7 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 10 zł;
6. Przedszkole Publiczne nr 2 w Kamieniu Pomorskim – catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 6,05 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 6,50 zł;
7. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kamieniu Pomorskim – catering

- koszt posiłku do 30 czerwca 2022 – 12,60 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 15,75 zł;
8. Niepubliczne Przedszkole Integracyjne przy PSONI – stołówka szkolna - 15 zł;
9. Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy przy PSONI – stołówka szkolna – 14 zł;
10. Przedszkole Niepubliczne „W dechę” w Kamieniu Pomorskim – catering – 14 zł;
11. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 2 w Szczecinie – catering – 6zł;
12. Chwałko Anna Stołówka Wolin OREW Ostromice – catering
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 6 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 10 zł;
13. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2 w Szczecinie – stołówka szkolna
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 7,50 zł;
koszt posiłku od 1września 2022 r. – 6,80 zł;
14. Publiczna Szkoła Podstawowa w Troszynie – stołówka szkolna – 4 zł;
15. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kamieniu Pomorskim – internat
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 8,75 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. – 10 zł;
16. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Stargardzie
koszt posiłku do 30 czerwca 2022 r. – 12 zł;
koszt posiłku od 1 września 2022 r. 13 zł.

W kontrolowanym okresie Gmina nie prowadziła dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych, nie były również przyznawane dodatkowe zasiłki na okres przerw z powodu braku zgłoszeń o taką formę pomocy.

Kontrolę nad wydawaniem posiłków sprawował podmiot realizujący zlecenie, w kontrolowanym okresie odbyły się kontrole Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej.

W okresie objętym kontrolą udzielanie pomocy w zakresie dożywiania zgodnie z zasadami wskazanymi w wieloletnim rządowym programem "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, w Gminie Kamień Pomorski było uregulowane:

Uchwałą nr II/6/18 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 30 listopada 2018 r. w sprawie uchwalenia gminnego wieloletniego programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,

Uchwałą nr II/7/18 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim a dnia 30 listopada 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 20219 -2023,

Uchwałą nr II/5/18 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 30 listopada 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.

(akta kontroli str. 171- 176)

Sprawdzono losowo wybraną dokumentację osób, którym przyznano pomoc w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego – zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

Posiłek

1. OPS.5023.23.1.2021 z dnia 25 stycznia 2021 r.,
2. OPS.5023.34.1.2021 z dnia 8 lutego 2021 r.,
3. OPS.5023.7.2021 z dnia 14 stycznia 2021 r.,
4. OPS.5023.20.2021 z dnia 21 stycznia 2021 r.

Na podstawie ww. decyzji zostało przyznane świadczenie niepieniężne na opłacenie jednego gorącego posiłku dziennie w placówkach oświatowych. Decyzje wskazywały okres przyznania świadczenia, nie zawierały kosztu jednego gorącego posiłku, oraz informacji, kiedy będą wydawane posiłki np. w dni nauki w szkole. Decyzje zawierały informację dotyczącą sposobu płatności za udzieloną pomoc: „zasiłek zostanie przekazany na konto bankowe szkoły”, w której były realizowane posiłki. W ocenie zespołu kontrolującego rozstrzygnięcia decyzji dotyczących przyznanej pomocy zostały skonstruowane w sposób niejednoznaczny, z ich treści nie wynika wprost rodzaj udzielonej pomocy. Wykluczające się sformułowania tj. świadczenie niepieniężne przeznaczone na opłacenie jednego gorącego posiłku dziennie w szkole oraz zasiłek zostanie przekazany na konto szkoły mogą być zinterpretowane dwojako jako przyznanie pomocy w formie posiłku lub zasiłku na zakup posiłku. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach² wyraził pogląd cyt. „(...) zgodnie z treścią przepisu art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. decyzja administracyjna zawiera rozstrzygnięcie. Wskazany element decyzji jest zasadniczy, albowiem stanowi o ustaleniu prawa, o usunięciu sporu co do niego lub o jego tworzeniu na rzecz określonych podmiotów albo też o zakończeniu postępowania w danej instancji bez orzekania w sprawie co do jej istoty. Wyraża rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego przypadku w kontekście określonych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Konkretyzacja prawa dokonuje się w rozstrzygnięciu, nie zaś w innych elementach decyzji. Rozstrzygnięcia nie można ani domniemywać, ani wyprowadzać z treści uzasadnienia. Winno ono być wyrażone *expressis verbis* w osnowie decyzji”.

(akta kontroli str. 170, 177-218)

Świadczenie pieniężne

1. OPS.5012.1.38.2021 z dnia 15 marca 2021 r.,
2. OPS.5012.1.31.1.2021 z dnia 3 marca 2021 r.,
3. OPS.5012.1.72.1.2021 z dnia 16 marca 2021 r.,
4. OPS.5012.1.77.1.2021 z dnia 4 marca 2021 r.,
5. OPS.5012.181.2021 z dnia 28 listopada 2021 r.,
6. OPS.5012.1.69.1.2021 z dnia 23 marca 2021 r.,

² Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 22 września 2022 r. I SA/Ke 239/22

7. OPS.S.5023.2.2021 z dnia 7 stycznia 2021 r.,
8. OPS.5012.1.41.1.2021 z dnia 18 lutego 2021 r.,
9. OPS.5012.1.55.1.2021 z dnia 19 marca 2021 r.,
10. OPS.5012.1.44.1.2021 z dnia 16 marca 2021 r.,
11. OPS.5012.1.15.2.2021 z dnia 16 marca 2021 r.,
12. OPS.5012.1.35.2021 z dnia 4 marca 2021 r.,
13. OPS.5012.1.103.2021 z dnia 4 marca 2021 r.

Pomoc została przyznana po ustaleniu sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej w sposób wskazany w art. 15o ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi oraz niektórych innych ustaw. Pracownik socjalny nie dokonał analizy oraz oceny sytuacji osób ubiegających się o pomoc społeczną, nie przedstawił wniosków. W sprawie zakończonej decyzją nr OPS.5012.1.38.2021 z dnia 15 marca 2021 r. oraz decyzją nr OPS.5012.1.72.1.2021 z dnia 16 marca 2021 r. dochód z pracy zarobkowej został ustalony na podstawie zaświadczeń, które określały wysokość wynagrodzenia brutto i netto, dokumenty nie zawierały elementów składowych wskazanych w art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Ustalenie dochodu na podstawie tak wystawionego zaświadczenia nie daje pewności, że wskazana kwota netto jest kwotą przychodu pomniejszoną o miesięczne obciążenie:

- podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;
- składką na ubezpieczenie zdrowotne określoną w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- składką na ubezpieczenie społeczne określoną w odrębnych przepisach,
- kwotą alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Kierownik OPS złożyła wyjaśnienie, że cyt. „(...) od 26.11.2021 r. to jest od dnia szkolenia odnośnie kpa w pomocy społecznej zaczęliśmy stosować własne druki dotyczące zaświadczenia o wynagrodzeniu, które zawierają dodatkowe informacje odnośnie przychodu pomniejszonego o koszty uzyskania przychodu, podatku, składki na ubezpieczenie zdrowotne z uwzględnieniem dochodu uzyskania. Od tej daty nasi klienci dostają z OPS odpowiednie druki, na których pracodawca ma wystawiać stosowne zaświadczenia.”

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 4 pracownik socjalny błędnie wyliczył dochód do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że dochodem osoby ubiegającej się o pomoc społeczną jest również zasiłek okresowy przyznany w miesiącu lutym 2021 r. decyzją OPS.5011.62.1.2021 z dnia 4 lutego 2021 r. Świadczenie było przyznane w miesiącu marcu 2021 r. (decyzja - OPS.5011.62.2.2021 z dnia 4 marca 2021 r.). Z uwagi na kontynuację realizacji świadczenia, zasiłku okresowego nie można potraktować jako dochodu utraconego. Po uwzględnieniu w dochodzie osoby

ubiegającej o pomoc społeczną zasiłku okresowego, nadal przysługiwało świadczenie pieniężne na zakup żywności. Ponadto, strona we wniosku o pomoc z dnia 2 marca 2021 r. zwróciła się o cyt.: „*pomoc finansową na zakup prądu oraz żywności*”. Z dokumentów odzwierciedlających przebieg postępowania wynika, że pracownik socjalny nie poinformował strony o dostępnych świadczeniach, o czym świadczy zapis dotyczący zgłoszonych potrzeb *wniosek o wsparcie finansowe*. Nie przyznano zasiłku celowego na zakup energii elektrycznej (potrzeba zgłoszona we wniosku klienta), tylko zasiłek okresowy na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb (decyzja: OPS.5011.62.2.2021 z dnia 4 marca 2021 r.).

W sprawach zakończonych decyzjami administracyjnymi: OPS.5012.1.44.1.2021 z dnia 16 marca 2021 r. oraz OPS.5012.1.15.2.2021 z dnia 16 marca 2021 r. w dochodzie osób ubiegających się o pomoc społeczną nie został uwzględniony zasiłek okresowy. W obu przypadkach wniosek o pomoc społeczną wpłynął do OPS w Kamieniu Pomorskim w marcu 2021 r., ustalono dochód z miesiąca lutego 2021 r. W obu przypadkach w miesiącu lutym 2021 r. był przyznany zasiłek okresowy, który był kontynuowany w miesiącach następnych.

W sprawie zakończonej decyzją: OPS.5012.1.103.2021 z dnia 4 marca 2021 r. ustalono, że w miesiącu marcu 2021 r. przyznano jednocześnie zasiłek celowy na zakup żywności oraz posiłek dla dwójki dzieci w szkole w ramach wieloletniego rządowego programu: decyzja nr OPS.5023.31.2.2021 z dnia 25 stycznia 2021 r. oraz decyzja nr OPS.5023.31.2021 z dnia 3 lutego 2021 r. Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie: „*W związku z trudną sytuacją rodziny zasadnym było przyznanie jednego gorącego posiłku w szkole oraz zasiłku celowego na zakup żywności, z programu rządowego na m/c marzec 2021 r. Klientce brakuje środków finansowych na zaspokojenie potrzeb żywnościowych, w dni wolne od nauki.*” Zespół kontrolujący przyjął wyjaśnienie.

W aktach kontrolowanych spraw nie było oświadczeń, o których mowa w art. 127a k.p.a. Zrealizowane decyzje nie były prawomocne.

Decyzje zostały wydane w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku o pomoc. Pomoc została przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku z pełną dokumentacją. W aktach sprawy znajdowały się zwrotne potwierdzenia odbioru decyzji. Z uwagi na ważny interes strony oraz w celu zagwarantowania podstawowych potrzeb bytowych strony w zakresie dożywiania decyzjom nadano rygor art. 108 k.p.a. Wydane decyzje nie zawierały oznaczenia strony.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 219 – 222, 224 - 299)

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że wnioski o pomoc zostały zarejestrowane, zawierały datę wpływu do OPS. Przyznanie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności poprzedzone było rozeznaniem sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane terminowo. Decyzje

administracyjne nie zawierały oznaczenia strony, o którym mowa w art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez strony.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że 8 osobom, niżej wymienionymi decyzjami, przyznano, w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, w tym samym okresie świadczenia pieniężna na zakup żywności lub posiłku oraz jeden gorący posiłek. Były to osoby, którym przyznano pomoc w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych.

I.

- OPS.5023.S3.2021 z dnia 25 stycznia 2021 r. – gorący posiłek przyznany na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 marca 2021 r.,
- OPS.5012.S.1.2.2021 z dnia 26 stycznia 2021 r. – świadczenie pieniężne przyznane na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 marca 2021 r.,
- OPS.S.5023.3.2.2021 z dnia 19 lipca 2021 r. – gorący posiłek przyznany na okres od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.S.5012.1.3.2.2021 z dnia 19 lipca 2021 r. – świadczenie pieniężne przyznane na okres od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.S.5023.2.2022 z dnia 12 stycznia 2022 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,
- OPS.S.5012.1.3.2022 z dnia 18 stycznia 2022 r. – świadczenie pieniężne przyznane na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,

II.

- OPS.5023.6.2021 z dnia 18 lutego 2021 r. – gorący posiłek przyznany na okres od 9 lutego 2021 r. do 31 marca 2021 r.,
- OPS.5012.S.1.6.2021 z dnia 22.02.2021 r. – świadczenie pieniężne na okres od 1 lutego 2021 r. do 31 marca 2021 r.,
- OPS.S.5023.3.2022 z dnia 12 stycznia 2022 r. – gorący posiłek na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,
- OPS.S.5012.1.2022 z dnia 18 stycznia 2022 r. – świadczenie pieniężne na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,

III.

- OPS.5023.38.3.2021 z dnia 01 lipca 2021 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.5012.1.176.2021 z dnia 15 listopada 2021 r. - świadczenie pieniężne na okres od 1 listopada 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,

IV.

- OPS.S.5023.2.2.2021 z dnia 7 grudnia 2021 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 1 grudnia 2021r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.S.5012.1.2.2021 z dnia 7 grudnia 2021 r. - świadczenie pieniężne na okres od 1 grudnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,

V.

- OPS.S.5023.5.2.2021 z dnia 5 listopada 2021 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 5 listopada 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.S.5012.5.2.2021 z dnia 5 listopada 2021 - świadczenie pieniężne na okres od 1 listopada 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.S.5023.6.2022 z dnia 3 stycznia 2022 r. - gorący posiłek przyznany na okres 01.01.2022 r. – 31.03.2022 r.,
- OPS.S.5012.1.6.2022 z dnia 3 stycznia 2022 r. - świadczenie pieniężne na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,

VI.

- OPS.S.5023.4.2022 z dnia 19 stycznia 2022 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,
- OPS.S.5012.1.4.2022 z dnia 19 stycznia 2022 r. - świadczenie pieniężne na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,

VII.

- OPS.5023.36.2022 z dnia 8 lutego 2022 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 9 lutego 2022 r. do 31 marca 2022 r.,
- OPS.5012.1.15.1.2022 z dnia 10 marca 2022 r. - świadczenie pieniężne na okres od 1 marca 2022 r. do 31 marca 2022 r.,

VIII.

- OPS.5012.1.10.1.2021 z dnia 12 marca - świadczenie pieniężne na okres od 1 marca 2021 r. do 30 kwietnia 2021 r.,
- OPS.5023.6.3.2021 z dnia 1 października 2021 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 1 października 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.5012.1.10.6.2021 z dnia 28 grudnia 2021 r. - świadczenie pieniężne na okres od 1 grudnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- OPS.5012.1.47.2022 z dnia 13 stycznia 2022 r. - świadczenie pieniężne na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.,
- OPS.5023.16.2023 z dnia 13 stycznia 2022 r. - gorący posiłek przyznany na okres od 13 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r.

Program „Posiłek w szkole i w domu” przewidywał udzielenie pomocy tylko w jednej z trzech form:

1. posiłku;
2. świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności
3. świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W związku z powyższym, pismem znak: ZPS-3.431.2.3.2022.MW z dnia 7 listopada 2022 r., Wydział Kontroli ZUW został poinformowany o stwierdzonych nieprawidłowościach. Odstąpiono od oceny tego obszaru.

(akta kontroli str. 300 – 330)

Usługi opiekuńcze

W myśl art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w 2021 r. skorzystały 44 osoby, a w 2022 r. 29 osób. Z uzyskanych informacji od Kierownika Ośrodka wynika, że OPS nie świadczył specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak zapotrzebowania na tę formę pomocy.

W toku kontroli ustalono, że w 2021 r. usługi opiekuńcze świadczyło 5 osób, a w 2022 r. 6 osób.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że „(...) pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim systematycznie sprawdza realizację usług opiekuńczych świadczonych przez zatrudnione w Ośrodku opiekunki. Z przeprowadzonych rozmów z odbiorcami usług wynika, że osoby korzystające z tej formy pomocy są zadowolone, zarówno z wymiaru czasowego, jak i zakresu świadczonych usług. Nie odnotowano zastrzeżeń do sposobu wykonywania zadań przez opiekunki.”

Sposób realizacji usług w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim, w kontrolowanym okresie regulowała:

- Uchwała Nr L/482/18 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 12 października 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania, zmieniona Uchwałą Nr XXXI/348/21 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 26 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 333 - 334)

Sprawdzono dokumentację losowo wybranych osób otrzymujących pomoc w formie usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS.5025.18.1.2021 z dnia 30 marca 2021 r.,
2. OPS.5025.1.2.1.2021 z dnia 31 marca 2021 r.,
3. OPS.5025.3.1.2021 z dnia 1 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 331)

W decyzjach wskazanych w pkt 1 i 3 w podstawie prawnej nieprawidłowo wskazano art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej reguluje przyznanie usług opiekuńczych osobom samotnym - *Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.* Art. 6 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej definiuje osobę samotną jako *osobę samotnie gospodarującą, niepozostającą w związku małżeńskim i nieposiadającą wstępnych ani zstępnych.*

W badanych sprawach, osoby, którym przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych posiadały rodzinę – w sprawie zakończonej decyzją OPS.5025.18.1.2021 z dnia 30 marca 2021 r. zstępnego, natomiast w sprawie zakończonej decyzją OPS.5025.3.1.2021 z dnia 1 kwietnia 2021 r. zstępnymi.

W obu przypadkach podstawą prawną do przyznania usług opiekuńczych był art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej - *usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.*

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było rozeznaniem sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Pracownik socjalny prowadzący postępowanie administracyjne nie dokonał analizy, oceny sytuacji osób ubiegających się o pomoc społeczną oraz wniosków, które są podstawą planowania pomocy (szczegółowo opisane na str. 12-13 Protokołu). Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, a pomoc została przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje wskazywały wysokość opłaty ponoszonej przez klientów wyrażonej w %, określonych w uchwale regulującej sposób przyznawania usług w kontrolowanym okresie, określały również kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług oraz kwotę pełnej ceny za 1 godzinę usług opiekuńczych, określonej w uchwale Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim. Decyzje wskazywały ilość godzin w tygodniu, zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Decyzje zostały zrealizowane w trybie art. 108 § 1 k.p.a.

W podstawie prawnej decyzji wskazanej w pkt 2 prawidłowo wskazano art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W okresie podlegającym kontroli OPS w Kamieniu Pomorskim wydał 2 decyzje odmowe w sprawie usług opiekuńczych, które również poddano kontroli. Były to sprawy zakończone następującymi decyzjami administracyjnymi:

1. OPS.ODM.36.2021 z dnia 6 sierpnia 2021 r. – powodem odmowy było zapewnienie niezbędnej opieki ze strony rodziny;
2. OPS.5025.23.2.2022 z dnia 30 września 2022 r. – powodem odmowy zwiększenia wymiaru usług opiekuńczych było zapewnienie odpowiedniej pomocy ze strony wnuka.

Zespół kontrolny ustalił, że pracownik socjalny ustalił i wskazał w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego w sposób wyczerpujący zasadność do odmowy, a skontrolowane decyzje uzasadniły odmowę przyznania świadczenia. Pracownik socjalny dokonał oceny sytuacji oraz sporządził wniosek.

(akta kontroli str. 335 - 363)

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS. K.5026.4.2022 z dnia 13 czerwca 2022 r.,
2. OPS. 5027.27.2021 z dnia 15 października 2021 r.

(akta kontroli str. 364)

Przyznanie świadczeń w formie odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób. Dochód był prawidłowo ustalany. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne nie zawierały oznaczenia strony. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Analiza akt spraw wykazała, że do domu pomocy społecznej zostały skierowane osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku i choroby, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. W kontrolowanych sprawach zbadano sytuację osób zobowiązanych do pomocy.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 364-367)

Kierowanie do środowiskowego domu samopomocy

Na terenie gminy Kamień Pomorski funkcjonuje środowiskowy dom samopomocy. W trakcie kontroli sprawdzono akta spraw zakończonych następującymi decyzjami:

1. OPS.5027.19.2021 z dnia 1 marca 2021 r.,
2. OPS.5027.4.2022 z dnia 15 lipca 2022 r.

Decyzje kierujące do środowiskowego domu samopomocy poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuację osób ubiegających się tę formę wsparcia. Dochód był prawidłowo ustalany.

Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne nie zawierały oznaczenia strony. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. W aktach spraw znajdowały się zaświadczenia lekarskie, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 20210 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r., poz. 249) tj. lekarza psychiatry i neurologa, o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenia lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osób niepełnosprawnych fizycznie. W przypadku osoby ubiegającej się o skierowanie do środowiskowego domu samopomocy po raz pierwszy decyzja administracyjna została wydana na okres od 15 lipca do 30 września do 2022 r. tj. nie dłuższy niż 3 miesiące, o którym mowa w ww. rozporządzeniu.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanego obszaru.

(akta kontroli str. 364)

Pomoc w formie schronienia

Zgodnie z art. 48 osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zgodnie z art. 97 ust. 5 rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Z art. 51 ustawy o pomocy społecznej wynika, że schronisko dla osób bezdomnych jest ośrodkiem wsparcia.

W toku kontroli ustalono, że Gmina na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych posiadała Uchwałę nr L/481/18 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 12 października 2018 r. w sprawie *szczególonych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym, dla których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały była Gmina Kamień Pomorski*. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że obowiązująca uchwała jest niezgodna z ustawą o pomocy społecznej. W ww. uchwale odpłatność za pobyt osoby bezdomnej w ośrodku wsparcia ustalana jest jako procent dobowego kosztu utrzymania osoby bezdomnej. Osoby bezdomne, których dochód był mniejszy od kryterium dochodowego nie ponosiły odpłatności za pobyt w schronisku. W znowelizowanej ustawie o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1690) art. 97 ust. 1a. otrzymał brzmienie cyt.: *Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata*

nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych, a w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 50% tego dochodu. Poinformowano Kierownika OPS o konieczności podjęcia przez Radę Miejską uchwały zgodnej z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej. Po zakończeniu kontroli, Rada Miejska w Kamieniu Pomorskim podjęła Uchwałę Nr XLII/439/22 z dnia 25 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia – w schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, dla których gminą właściwą jest Gmina Kamień Pomorski (Dz. Urz. Woj. Zach. z dnia 8 grudnia 2022 r., poz. 5570). W związku z tym nieprawidłowość została wyeliminowana.

(akta kontroli str. 369-372)

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą udzielonej pomocy w tej formie:

1. Decyzja nr 5022.S.5022.1.2.2022 z dnia 31 marca 2021 r.,
2. Decyzja nr 5022.S.5022.5.1.2021 z dnia 14 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 368)

Przyznanie pomocy w formie skierowania do schroniska dla osób bezdomnych, poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które zawierały dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia, wyczerpująco opisywały sytuacje klientów. Decyzje administracyjne zostały wydane w ustawowym terminie, pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku, decyzje nie zawierały oznaczenia strony. Wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez strony. Z osobami bezdomnymi zawarto kontrakty socjalne. Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanych spraw.

(akta kontroli str. 373 – 376)

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z art. 44 ustawy o pomocy społecznej sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. W kontrolowanym okresie Gmina Kamień Pomorski posiadała Uchwałę Nr VIII/92/219 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia zasad sprawienia pogrzebów oraz zwrotu kosztów pogrzebów realizowanych przez Gminę Kamień Pomorski. W kontrolowanym okresie Ośrodek zorganizował pogrzeb 2 osobom zmarłym.

Nie wniesiono uwag w zakresie organizacji pochówku.

(akta kontroli str. 378)

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

W kontrolowanym okresie 4 osobom udzielono pomocy w wyniku zdarzenia losowego. Skontrolowano sprawy rozstrzygnięte następującymi decyzjami administracyjnymi:

1. OPS.5012.2.7.2.2021 z dnia 4 marca 2021 r.,
2. OPS.5012.2.15.2021 z dnia 17 marca 2021 r.,
3. OPS.5012.2.7.3.2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 377)

W aktach sprawy zakończonej decyzją OPS.5012.2.7.3.2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r. dochód rodziny został ustalony na podstawie „zaświadczenia o zarobkach z dnia 22 kwietnia 2021 r.”, które zawierało kwoty wynagrodzenia: brutto, netto, netto do wypłaty. Dokument nie określał wysokości składowych, o które powinien być pomniejszony przychód, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. W dochodzie rodziny została uwzględniona kwota netto. Ustalony dochód na podstawie tak wydanego zaświadczenia budzi wątpliwości co do jego zgodności z ustawą o pomocy społecznej.

W podstawie prawnej kontrolowanej decyzji błędnie wskazano art. 39 ust. 1, 2 ustawy o pomocy społecznej. Z analizy akt sprawy wynika, że powodem przyznania pomocy było zdarzenie losowe, pomoc została udzielona rodzinie, której dochód był wyższy od kryterium dochodowego. W uzasadnieniu prawnym decyzji prawidłowo wskazano art. 40 ust. 1, 3 ustawy.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej zostało utrwalone na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego (część VII). W trakcie postępowania administracyjnego ustalono poniesione straty przez rodzinę oraz zakres niezbędnych potrzeb. Decyzje administracyjne zostały wydane w ustawowym terminie. Stwierdzono brak oznaczenia strony w kontrolowanych decyzjach.

(akta kontroli str. 379 – 384)

Pomoc dla cudzoziemca

W okresie podlegającym kontroli OPS w Kamieniu Pomorskim udzielił pomocy społecznej 2 osobom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej. Sprawdzono decyzje wraz aktami spraw:

1. OPS.5022.5.3.2021 z dnia 05 stycznia 2021r.,
2. OPS.5012.P.1.2021 z dnia 11 stycznia 2021r.

(akta kontroli str. 385)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie pomocy poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód był prawidłowo ustalony. Decyzje administracyjne zostały wydane terminowo, pomoc była przyznana

w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

W trakcie kontroli ustalono, że pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim, świadczyli pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, przez pełnienie odpowiednich ról społecznych. Kierownik Ośrodka poinformowała, że: *„pomoc w formie pracy socjalnej udzielana jest osobom i rodzinom, które posiadają trudności w rozwiązywaniu codziennych problemów. Główne problemy to: ubóstwo, brak zatrudnienia, niezaradność życiowa, bądź opiekuńczo – wychowawcza, problemy z nadużywaniem alkoholu, niepełnosprawność, przemoc i konflikty. Praca socjalna jest rejestrowana w systemie informatycznym nOpieka – Zeto Koszalin.”*

W trakcie kontroli stwierdzono, że podejmowane działania przez pracowników socjalnych, w ramach pracy socjalnej były interdyscyplinarne, w sytuacjach tego wymagających działania były podejmowane niezwłocznie.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt.: *„(...) na terenie gminy Kamień Pomorski nie funkcjonuje zakład karny ani areszt śledczy, w związku z tym OPS w Kamieniu Pomorskim nie podpisał porozumienia o współpracy z jednostkami penitencjarnymi. OPS w Kamieniu Pomorskim w okresie kontrolowanym współpracował z jednostkami penitencjarnymi, lecz współpraca ta polegała w zasadzie wyłącznie na zasięganiu w zakładach karnych informacji dotyczących daty ponownego zatrzymania osoby korzystającej ze wsparcia z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z jednostki penitencjarnej, przewidywanego czasu pobytu w zakładzie karnym, daty opuszczenia zakładu karnego, co miało związek z art. 13 ustawy o pomocy społecznej”*.

Z informacji uzyskanych od Kierownika OPS wynika, że w kontrolowanym okresie Ośrodek w Kamieniu Pomorskim współpracował na różnych płaszczyznach z następującymi organizacjami pozarządowymi:

- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, który w kontrolowanym okresie prowadził Ośrodek Wsparcia Rodziny w Benicach,
- Bank Żywności w Nowych Bielicach,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów, koło w Kamieniu Pomorskim w zakresie dystrybucji żywności z programu POPŻ, informowania o formach pomocy dla seniorów,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kamieniu Pomorskim w zakresie szeroko rozumianej pomocy osobom niepełnosprawnym oraz z zaburzeniami psychicznymi oraz dostarczaniu posiłków do miejsca zamieszkania klientów OPS,
- jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w zakresie dostarczania żywności oraz leków,

– Caritas Zespół w Kamieniu Pomorskim – w zakresie pomocy żywnościowej, odzieży, środków czystości, sprzętu AGD i innego sprzętu gospodarstwa domowego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim współpracowała również z instytucjami działającymi w obszarze problemów rodziny (instytucje oświaty), przemocy domowej (policja, sądy), a także w zakresie przeciwdziałania bezrobociu (PUP).

Gmina Kamień Pomorski uczestniczyła w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 20214 – 2020. W 2021 r. Ośrodek wydał 509 skierowań, w 2022 r. - 256 skierowań.

(akta kontroli str. 386 - 388)

Praca socjalna, w myśl art. 45 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej może być prowadzona m.in. w oparciu o kontrakt socjalny. Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Sprawdzono wybraną dokumentację osób, z którymi w okresie objętym kontrolą zawarto kontrakt socjalny z:

[dane wyłączone z jawności] – kontrakt z dnia 01.03.2021 r.,

[dane wyłączone z jawności] – kontrakt z dnia 15.03.2021 r.,

[dane wyłączone z jawności] – kontrakt z dnia 10.10.2022 r.,

[dane wyłączone z jawności] – kontrakt z dnia 07.03.2022 r.

(akta kontroli str. 389 – 413)

Kontrakty zawierane były w celu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. W każdym przypadku pracownik socjalny monitorował sytuację osoby, z którą został zawarty kontrakt socjalny oraz dokonał terminowej oceny realizacji ustalonych działań. W kontrakcie [dane wyłączone z jawności] pracownik socjalny nie określił celów szczegółowych i przewidywanych efektów działań, w kontraktach [dane wyłączone z jawności], [dane wyłączone z jawności], [dane wyłączone z jawności] cel szczegółowy został błędnie ustalony, został zdefiniowany jak działanie.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Kontrakt socjalny jako jeden z instrumentów pracy socjalnej powinien wskazywać osobie lub rodzinie kierunki działań umożliwiających wyjście z trudnej sytuacji. Osiągnięcie celów określonych w kontrakcie będzie możliwe wtedy, gdy ich realizacji będą przypisane odpowiednie działania.

W trakcie kontroli poinformowano Kierownika OPS o zasadach sporządzania kontraktów socjalnych.

Za stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialny jest kierownik kontrolowanej jednostki.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami. Przyczyną uchybień był niewystarczający nadzór Kierownika Ośrodka nad wykonywaniem zadań oraz błędna interpretacja przepisów.

Ostatnia kontrola kompleksowa w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Nadzoru i Kontroli w Pomocy Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 5-6 grudnia 2017 r. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami. Wydano następujące zalecenia:

1. stosować odpowiednie kwestionariusze wywiadów środowiskowych podczas ustalania sytuacji dochodowej oraz materialnej osób i rodzin zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
2. sporządzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych zgodnie z art. 107 ust. 1 i 4 ustawy o pomocy społecznej,
3. przyznawanie świadczeń niepieniężnych zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że zalecenia zostały zrealizowane.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 1.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 14 czerwca 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Kamień Pomorski, 28 czerwca 2024 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej
Beata Wejda
Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim

Kontrolujący:
Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki
Iwona Szczygiel – inspektor wojewódzki

Właściwe podpisy na oryginale

Klauzula anonimizacji:

Zakres wyłączenia:
informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.

Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:
art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

Osoba, która dokonała wyłączenia:
Dyrektor/Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:
art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)